

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Thesaurus Eloqventiae Sacrae Et Profanae, Saluti &
incolumitati Rerumpublicarum utilissimae**

Alberti, Alberto

Coloniae Agrippinae, 1669

Immoderata ornamentorum frequentia attentionem obruit Auditoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69225](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69225)

cum ferro, ut feriat? Nihil sane. Tam igitur argumentorum robur spissis eliditur acuminibus, ac frustra est, quam gladii acies, si quis in praelio vaginâ utatur pro gladio.

Immoderata ornamentorum frequentia attentionem obruit Auditoris.

75. **A** Nimadverto, nunc Judices, quò se metu profugus recipiat Adversarius. Video, in quod se asylum, ac latebras abdat simulationis. Dare se manus fatēbitur, piaculum esse in eloquentiâ inexplabile; à re propositâ, ut acuminibus licentius indulgeas, aberrare perpetuò, aberrandoque multâ lectionis, memoriæ, doctrinæ, atq; ingenii ostentationi velificari; eâdemque illâ tam erraticæ velificationis operâ omnia argumentorum munimenta convellere, ac demoliri. Sed longè aliud sibi esse consiliū, longè aliam mentem. Volo, inquiet, argumentum primo intortum loco urgere; volo recto tramite insistere; volo non interrupto filo causam persequi; volo tandem Orationem semper, ut ita dicam, fastigiare. Sed volo etiam ad gratiam conciliandam, ad Auditorum oblectandum, ad Judicis leniendam rædium acumina interficere; placet argutias inspergere: operæ pretium est, eliminatos intercalare fensiculos, tortisque periodos sententiolis interpolare. **ô** acutū in re trepidâ **F** cōsiliū! **ô** catam, fagacemq; in extremo infortunio prudentiam! Sed frustra, Auditores,
his

his se castris interpositæ mediocritatis, aut
perpetui tractus acuminū factores isti tuetur. **G**

76. Nam ut illis etiam indulgeam, nunquā
eos à quaestione propositā, quod tamen mi-
nimè præstant, declinare dicendo; ut in cur-
su Orationis ab illis acuminā atque argutias
interjici tantum, non effundi, ponam; ad-
huc tamen ex compedibus inextricabilibus
supinæ cujusdam inconsiderantiæ nequeunt
evadere. Taceo primum tam longam acu-
minum seriem perenni quadam tramā, &
sibi ubique simili, nusquam discolori contex-
tam nihil virium aut roboris habere posse.
Taceo deinde, nova, atque alia identidem
argumenta per quam raro admoveri, sed
unum atque idem dumtaxat variā multipliciq;
similitudine diduci, atque extendi. Taceo
etiam tantundem firmitatis in ipso Oratio-
nis initio, quam in exitu ac fine reperiri.
Unum est tantummodo crimen, quod hic à
vobis, Auditores, diligenter velim animad-
verti. Argumenta, quum temerè huc, atque
illuc, impedito confirmationis tramite distor-
quentur; eorumque loco acuminum farrago
subjicitur, nō solum suapte naturā frangi atque
luxari, ut hæctenus quā rationibus, quā exem-
plis clarissimè patefecerim, necesse est, verum etiā,
licet eadē argumenta validā per se essent; licet
continuo ductu essent cōmissa; licet non essent
disiecta, neque distorta; si tamen nihilomi-
nūs immodicis salibus, jocis, annomina-
tionibus, metaphorisque inspersa, obsessa,
incrustata, & cooperta sint; adhuc vim suam

nervumque ex parte Auditoris, ut iam ostendam, amittunt. Illa quippe illecebrarum immoderatio Auditoris attentionem ab ipsorum argumentorum pondere, si quod habent ipsa in se, trutinando, expendendoque avocat, distrahitque ac proinde & illorum vim in animo ejusdem Auditoris extenuat, ac retundit. Sic nimirum vites, si inmodicis luxurient pampinis, atque capreolis, quem humorem & luccum uvæ racemis, ipsa castigatae sollertiùs, suppeditassent, in vanas inutilesque propagines diffundentes, Sole destitutæ, umbraque opacatae, vini copiam cum sterili foliorum redundantia, noxie, misereque commutant. Quo loco ad calculos ego phaleratos istos Oratores jam voco. Adeste **B** acuminum Sephasiarum. Quæso vos, quum vestrum aliquis Auditoris mentem per sua **C** illa vibratorum sensiculorum roseta circumducit; quum ab eo contortulis sententiolis vigorem succumque intenti animi exprimit; quum tot in argutias, in tot sinuosa dictionis **D** lacinias ejusdem cogitationes derivat; enuntiate, qui sensus, quæ vis, qui spiritus ad percipienda rationum momenta, quod iudicium ad libranda argumenta, quæ alacritas ad firmamenta causa ponderanda illi superesse possunt? Avocant scilicet à recto persuasionis tramite Auditorem hæc tuæ metaphorarum intemperie, hæc tuæ argutiarum **E** cumino sceniculoque falsa subtilitates. Abripiunt quam longissimè animos hominum hæc tua minutarum concisio periodorum,

hæc

hæc tua piperata dicta, hæc tua vellicantia F
 jocorum falfamenta ab summâ illâ atten-
 tione, quam in causâ defixam esse oportere,
 quam tanto artificio in exordio aucupandam,
 tantis precibus in decursu renovandam, tot
 lenociniis ubique fovendam ac retinendam, G
 ad unum omnes dicendi magistri vociferan-
 tur. Quare quum attentionis quovis in ho-
 mine vis finita sit ac terminata, finitus est
 etiam Auditoris in percipiendô labor. Quem
 quo in plura dispertis, eo magis nutat, ac
 fatiscit in singulis. Fac igitur te validissima H
 in medium attulisse argumenta. Si tamen
 Auditor dimidiatam tantum eis attentionem
 applicuit, quod reliquam partem tuis delica-
 tis leporibus addicere coactus est; quis non
 videt eorundem vim argumentorum dimidiâ
 omnino partem imminui, & labefactari?

*Intemperantia acuminum satiетatem affert
 Auditoris.*

77. ENthymematum robur, quamvis per
 se firmum, nec aberranti acuminum
 excursionem debilitatum, quando luxuriante
 metaphorarum, & gratiarum exuberantiâ A
 obruitur, plurimum nihilominus enervari,
 quod Auditoris attentionem multas in par-
 tes, ac veluti multos in capreolos necessario B
 deficiat, jamrevici, Patres amplissimi. Quid
 si modo ostendo, hanc ipsam argumentorum
 vim ex parte itidem Auditoris, quum sen-
 tentiis immodicè implicatur, valde infrin-